

ชื่อเรื่อง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 “การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้จัดทำ นางรัตนดา พรหมทร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมโพนค้อ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

นวัตกรรมประเภท สื่อและการจัดการเรียนการสอน

1. หลักการ

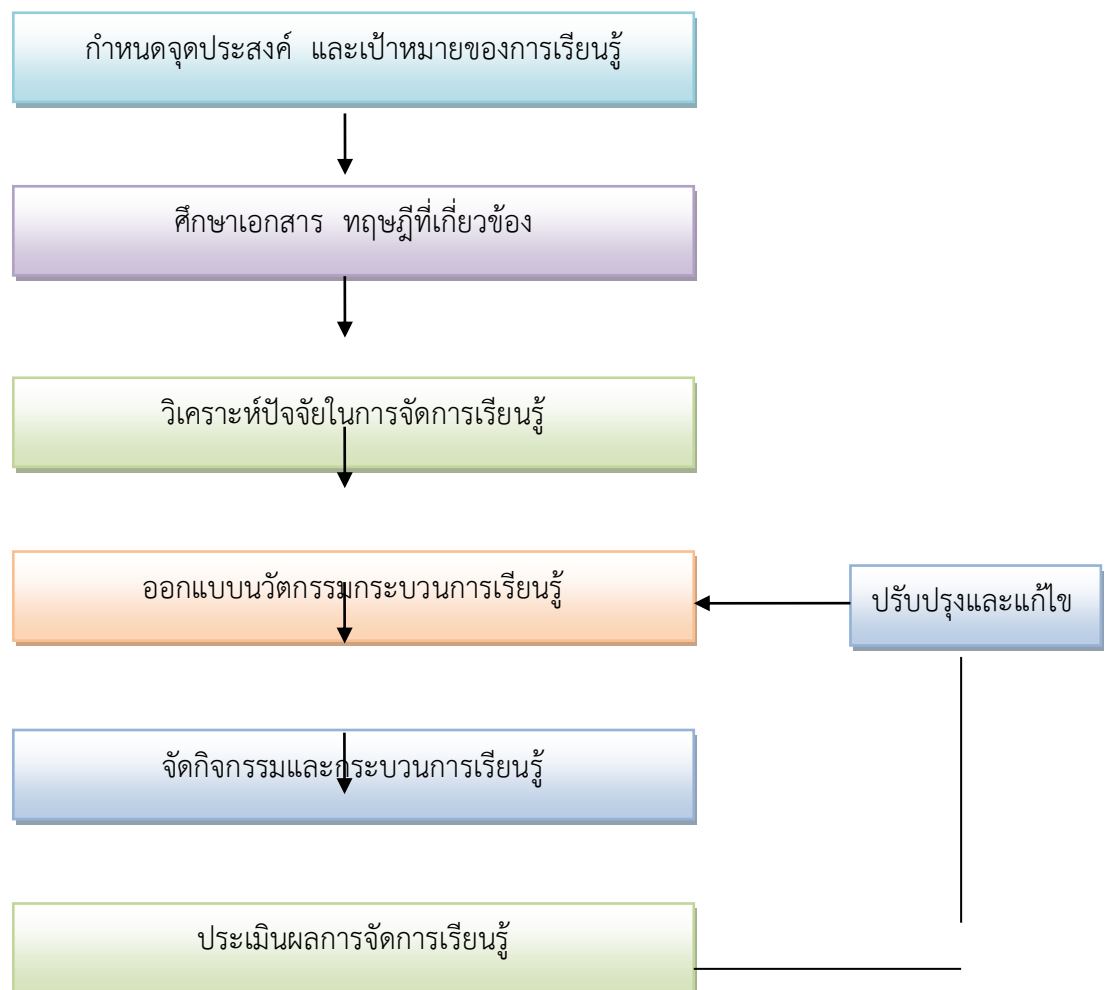
นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์ Globalization มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างความน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อทางการศึกษาได้สะดวกและง่ายขึ้น

จากสภาพปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดสื่อการจัดการเรียนรู้แบบเรียนสำหรับนักเรียนและแนวทางการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้รายงานจึงได้ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาและได้ค้นพบแนวคิดต่างๆ พอสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนเป็นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะให้กับนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามทักษะที่สำคัญสำหรับโลกศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์
2. เพื่อส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. วิธีดำเนินการ

แผนผัง : ขั้นตอนการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง กรุงรัตนโกสินทร์ยุคฟื้นฟูชาติบ้านเมือง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ครูควรทราบและปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูจัดชั้นเรียนตามข้อเสนอแนะ ควรจัดไว้ล่วงหน้าก่อนสอน
2. ครูศึกษาเนื้อหาที่ต้องสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนที่ 1 โดยรอบคอบ

3. ก่อนสอนครูต้องจัดเตรียมชุดการสอนไว้ประจำศูนย์ให้เรียบร้อยตามจำนวนนักเรียน
4. ก่อนสอนชุดการสอนที่ 1 ครูต้องชี้แจงบทบาทของนักเรียนให้นักเรียนทราบ
5. การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
 - 1) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (5 นาที)
 - 2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)
 - 3) ขั้นตอนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนประกอบกิจกรรม (30 นาที) ดังนี้
 - (1) อ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจแล้วปฏิบัติตามขั้นตอน
 - (2) อ่านบัตรเนื้อหา
 - (3) อ่านบัตรกิจกรรม และประกอบกิจกรรม แล้วบันทึกลงในแบบฝึกปฏิบัติ
 - (4) อ่านบัตรคำถามและตอบคำถามลงในแบบฝึกปฏิบัติ
 - (5) นักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนกันตรวจแบบฝึกปฏิบัติจากบัตรเฉลย
 - 4) ขั้นสรุปบทเรียน (5 นาที)
 - (1) นักเรียนรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มละ 1 ศูนย์ โดยจับฉลาก แล้วร่วมกันซักถาม อภิปรายเพิ่มเติม และสรุปบทเรียน
 - (2) นักเรียนตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากใบเฉลยกิจกรรม แล้วร่วมกัน ประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แบบประเมินจากสภาพจริง
 - 5) นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (5 นาที)
6. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูต้องเดินดูการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม หากนักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดมีปัญหา ครูควรเข้าไปให้ความช่วยเหลือทันที และควรควบคุม การปฏิบัติ กิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด
7. การเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้กระทำได้เมื่อ
 - (1) นักเรียนทุกกลุ่มประกอบกิจกรรมในศูนย์นั้น ๆ เสร็จพร้อมกัน หรือ
 - (2) หากมีกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จพร้อมกัน 2 กลุ่ม ก็ให้เปลี่ยนศูนย์กันได้เลย หรือ
 - (3) หากมีกลุ่มใดเสร็จก่อนโดยที่กลุ่มอื่นยังไม่เสร็จ ก็ให้กลุ่มที่เสร็จก่อนไปยังศูนย์สำรอง และเมื่อมีกลุ่มใดว่างก็ให้ละจากศูนย์สำรองไปยังศูนย์ที่ว่างนั้น
8. ก่อนเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้แต่ละครั้งครูกำชับให้นักเรียนเก็บชุดสื่อการสอนของตน ให้เรียบร้อยและจัดไว้ที่ศูนย์ดังกล่าวตามสภาพเดิม ยกเว้นแบบฝึกปฏิบัติประจำตัวของนักเรียน ให้แต่ละกลุ่มนำส่งครูเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้ครบทุกศูนย์แล้ว
9. ครูเก็บแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนไว้ในแฟ้มผลงานของนักเรียนแต่ละคน เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าของการเรียน

สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

1. สิ่งที่ต้องเตรียม

- 1) จัดเตรียมชุดการสอนไว้ศูนย์การเรียนรู้และตรวจสอบให้ครบถ้วนตามจำนวนนักเรียน
- 2) จัดเตรียมแบบฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียน คนละ 1 เล่ม เพื่อใช้บันทึกกิจกรรม และการตอบคำถามจากบัตรคำถาม

2. สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม ไม่มี

บทบาทของนักเรียน

ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงบทบาทของนักเรียน ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มโดยละความสามารถ ออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม โดยประธานมีหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เลขานุการมีหน้าที่ จดบันทึกกิจกรรมและประสานงานกับครู นักเรียนทุกคนมีหน้าที่ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ และซื่อสัตย์

2. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

2.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (5 นาที)

2.2 ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

2.3 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)

นักเรียนเข้าเรียนในศูนย์ใดศูนย์หนึ่งแล้วปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) อ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจแล้วปฏิบัติตามขั้นตอน
- 2) อ่านบัตรเนื้อหา
- 3) อ่านบัตรกิจกรรม และประกอบกิจกรรม แล้วบันทึกลงในแบบฝึกปฏิบัติ
- 4) อ่านบัตรคำถามและตอบคำถามลงในแบบฝึกปฏิบัติ
- 5) นักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนกันตรวจแบบฝึกปฏิบัติจากบัตรเฉลย

เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นในศูนย์หนึ่ง ๆ แล้วให้ไปทำกิจกรรมในศูนย์ต่อไปทันที จนครบ 3 ศูนย์ ในกรณีที่ศูนย์ใดยังไม่ว่างให้นักเรียนเข้าศูนย์สำรองก่อน และเมื่อมีศูนย์ใดว่างให้ไปทำกิจกรรมที่ศูนย์นั้นทันที

2.4 ขั้นสรุปบทเรียน (5 นาที)

1) นักเรียนรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มละ 1 ศูนย์ โดยจับฉลาก แล้วร่วมกันซักถาม อภิปรายเพิ่มเติม และสรุปบทเรียน

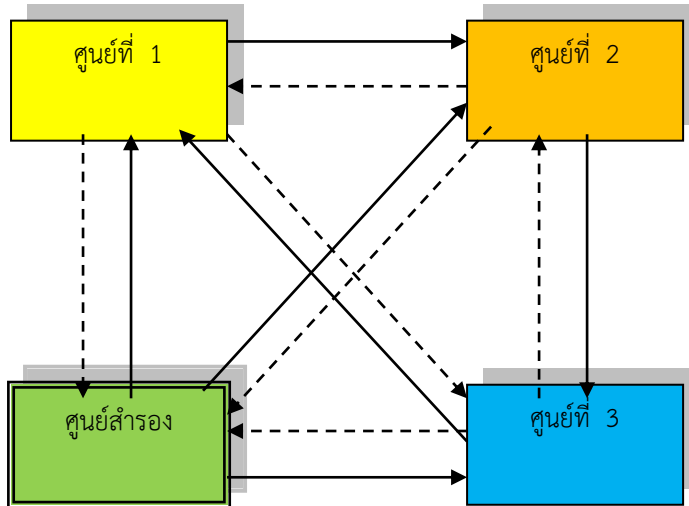
2) นักเรียนตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากใบเฉลยกิจกรรม แล้วร่วมกัน ประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แบบประเมินจากสภาพจริง

2.5 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (5 นาที)

3. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์เสร็จแล้วให้เก็บสื่อชุดการสอนทุกชิ้นใส่ซอง ไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ นั้น ๆ ตามสภาพเดิม ยกเว้นแบบฝึกปฏิบัติให้นำไปใช้ยังศูนย์ต่อไปจนครบทุกศูนย์

แล้วนำเสนอครูเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้

จัดชั้นเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 3 ศูนย์ และศูนย์สำรอง ดังนี้

การแบ่งกลุ่มนักเรียน

แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน ครูต้องจัดศูนย์การเรียนรู้ตามแผนผัง เป็น 2 จุด จึงจะเพียงพอสำหรับนักเรียนทั้งชั้น

การเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้

1. กรณีการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละศูนย์เสร็จพร้อมกัน ให้เปลี่ยนจากศูนย์ที่ 1 ไปศูนย์ที่ 2 ศูนย์ที่ 2 ไปศูนย์ที่ 3 และศูนย์ที่ 3 ไปศูนย์ที่ 1
2. กรณีการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละศูนย์เสร็จไม่พร้อมกัน ให้ไปศูนย์สำรองก่อน เมื่อศูนย์ใดว่างก็ให้เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์นั้น ๆ

4. สรุปผล

จากการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 “การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ได้ผลสรุปดังนี้

- 4.1 นักเรียนสามารถใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ได้
- 4.2 นักเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 5.1 นักเรียนสามารถใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ได้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่น่าเบื่อ สนุกสนาน
- 5.2 นักเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

6. บรรณานุกรม

ขรพรรษ สุรนารถ. รายงานการใช้ชุดการสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย. รายวิชา

ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส 21104 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 . รายงานการวิจัย. ศรีสะเกษ : โรงเรียนน้ำคำวิทยา, 2555.

ชนะชัย พนาสมบูรณ์ผล. ผลการใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 .

รายงาน การวิจัย. โรงเรียนบ้านคานาน, 2556

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. “การผลิตชุดการสอนระดับมัธยมศึกษา” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา

สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา (Instructional Media for Secondary Education) ก.

หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537

_____. “ชุดการสอน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

(Educational Technology and Communication) หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่

ที่ 14. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 ข.

_____. “สื่อการสอนระดับประถมศึกษา ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน

ระดับประถมศึกษา (Instructional Media for Elementary Education)

หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,

2537 ค.

7. ภาคผนวก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียน

